

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Halina Kiryło

w sprawie z wniosku M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 kwietnia 2014 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 stycznia 2014 r.,

1. oddała zażalenie,

2. przyznaje radcy prawnemu M.P., Kancelaria Prawna, od Skarbu Państwa, Sądu Apelacyjnego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) z uwzględnieniem stawki należnego podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2014 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę M. B. o wznowienie – z powodu nieważności – postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 17 października 2012 r. Sąd stwierdził, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia wynikającej z art. 401 pkt 2 k.p.c.

Uznał, że nie stanowi takiej podstawy zarzucane w niej nieprawidłowe działanie pełnomocnika procesowego.

W zażaleniu ubezpieczonego, obejmującym postanowienie Sądu drugiej instancji w całości i zawierającym wniosek o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, zarzucono naruszenie art. 401 pkt 2 k.p.c. „przez błędne przyjęcie, że zagadnienie prawidłowości działania pełnomocnika z urzędu ustanowionego w postępowaniu apelacyjnym nie może stanowić przesłanki wznowienia postępowania w postaci pozbawienia strony możliwości działania” oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji „przez nieuprawnione wnioskowanie, iż działanie pełnomocnika z urzędu jest w każdym przypadku równoznaczne z działaniem strony i w rezultacie brak podstaw do uznania, iż w niniejszej sprawie kwestia prawidłowości działania pełnomocnika z urzędu jest okolicznością niespowodowaną przez samą stronę”. Skarżący powołał tezę postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 1997 r., III CKN 10/96 (OSP 1997 nr 9, poz. 172) i podkreślił, że nie może ponosić negatywnych skutków procesowych działania swego pełnomocnika z urzędu, gdyż z powodu braku fachowej wiedzy nie miał na te czynności żadnego wpływu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający art. 401 pkt 2 k.p.c. nie oznacza, że skarga opiera się na ustawowej podstawie, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, iż podnoszona podstawa nie zachodzi (art. 410 § 1 k.p.c.; por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968 nr 8-9, poz. 154, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1981 r., I CO 5/81, OSNCP 1982 nr 5-6, poz. 77 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996 nr 10, poz. 138, z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNAPIUS 2001 nr 4, poz. 133, z dnia 12 października 2001 r., III AO 32/01, OSNAPIUS 2002 nr 18, poz. 449, z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Monitor Prawniczy 2006 nr 16, s. 880 oraz z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, niepublikowane).

Tak też podnoszone przez skarżącego okoliczności są oderwane od hipotezy art. 401 § 1 pkt 2 k.p.c., obejmującej brak należytej reprezentacji strony. Nienależyta reprezentacja zachodzi wówczas, gdy w sprawie nie działał przedstawiciel ustawowy osoby fizycznej niemającej zdolności procesowej (art. 66 k.p.c.), organ uprawniony do działania w imieniu osoby prawnej albo organizacji mającej zdolność sądową (art. 67 k.p.c.), albo występujący w sprawie reprezentant strony nie miał wymaganych przymiotów do występowania w tej roli. W tej sytuacji strona, za którą w procesie działał jako jej pełnomocnik adwokat ustanowiony przez sąd, nie jest nienależycie reprezentowana w rozumieniu tego przepisu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że niewłaściwe wykonywanie obowiązków procesowych przez pełnomocnika strony, także adwokata ustanowionego z urzędu, nie stanowi podstawy wznowienia postępowania polegającej na pozbawieniu strony możliwości działania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1980 r., III CZP 19/80, OSNCP 1980 nr 11, poz. 205 i postanowienia z dnia 17 grudnia 1996 r., III CKN 17/96, niepublikowane, z dnia 9 czerwca 2000 r., I PKN 277/00, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 15, z dnia 12 października 2001 r., III AO 32/01, OSNAPiUS 2002 nr 18, poz. 449, z dnia 26 marca 2003 r., II CZ 26/03, OSNC 2004/6 p. 95 z glosą A. Góry-Błaszczkowskiej, Przegląd Sądowy 2006 nr 6, s. 163 oraz z dnia 24 lutego 2006 r., II CZ 1/06, niepublikowane). Odmienne - pojedyncze i odosobnione - orzeczenie w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 1997 r., III CKN 10/96 (OSP 1997 nr 9, poz. 172 z glosą W. Broniewicza tamże oraz glosą Z. Krzemińskiego, Monitor Prawniczy 1998 nr 4, s. 148) nie zasługuje na aprobatę i zostało poddane w piśmiennictwie uzasadnionej krytyce.

W konsekwencji należy stwierdzić, że jakkolwiek ubezpieczony formalnie powołał ustawową podstawę wznowienia, to w rzeczywistości podstawa ta – także w świetle samego uzasadnienia skargi – nie występuje. Odrzucenie skargi przez Sąd Apelacyjny było w tej sytuacji uzasadnione (art. 410 § 1 k.p.c.), toteż Sąd Najwyższy zażalenie na jego postanowienie oddalił (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.). Z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej zasądzone na rzecz pełnomocnika skarżącego wynagrodzenie stosownie do § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).